

www.sosracismogalicia.org

SOS RACISMO Galicia

INFORME ANUAL

2023

RACISMO E XENOFOBIA NA CORUÑA

Elabora
SOS Racismo Galicia
Oficina da Coruña

Financia
Concello da Coruña

Publicación
2024, A Coruña

No transcurso do ano 2023, A Coruña, como moitas outras rexións do mundo, viuse inmersa nun contexto global marcado por diversas formas de discriminación, violencia e exclusión. Este informe anual aborda o fenómeno do racismo e a xenofobia na nosa provincia dende unha perspectiva antirracista. Ao adoptar estas lentes críticas, buscamos comprender como as estruturas de poder, as narrativas dominantes e os acontecementos locais, nacionais e internacionais moldean as experiencias de discriminación baseándose nun fenómeno transnacional, é por iso que este informe eríxese como unha chamada urxente á reflexión e a acción.

O Contexto Internacional: Xenocidio e Catástrofes Humanitarias

Este período temporal quedará gravado na memoria colectiva como un período caracterizado pola perpetuación do sufrimento do Pobo Palestino, que enfrontou unha escalada sen precedentes de violencia e represión por parte do Estado colonial de Israel. Os bombardeos indiscriminados sobre Gaza, a demolición de vivendas palestinas e as políticas de ocupación deixaron cicatrices indelebles na conciencia global. Na Coruña, solidarizámonos coa dor de quen sofre a opresión e o desprazamento forzado, recoñecendo que a loita pola xustiza palestina é tamén unha loita pola dignidade humana e a igualdade.

Ademais, o ano 2023 foi testemuña de traxedias naturais que sacudiron a comunidades enteiras, lembrándonos a fraxilidade e a importancia da solidariedade global. O terremoto en Marrocos, Turquía e Siria deixou ao seu paso un rastro de destrución e desolación, exacerbando as condicións de vulnerabilidade de quen xa enfrontaban adversidades múltiples, especialmente en zonas rurais. Estas traxedias resaltaron a importancia de políticas inclusivas e acolledoras cara ás persoas migrantes e refuxiadas que chegan buscando seguridade e apoio. Por tanto, non só revelan a vulnerabilidade das poboacións fronte a desastres naturais, senón tamén as disparidades na resposta e solidariedade internacional en función de se o país atópase situado no norte ou sur global ou se pertence a unha comunidade racializada.

En momentos como estes, é crucial lembrar como o concepto de Fronteiras concíbese como un instrumento colonial de control de forma histórica e que continúa facendo efecto de forma presente. Estas teñen as súas raíces en procesos históricos de colonización, imperialismo e racismo. Durante o inicio da era colonial, as potencias europeas trazaron liñas arbitrarias en mapas para dividir e controlar territorios, sen ter en conta as comunidades indíxenas existentes ou as estruturas culturais preexistentes. Estas fronteiras coloniais non só dividiron artificialmente a pobos e comunidades, senón que tamén estableceron xerarquías de poder baseadas na supremacía racial e cultural dos colonizadores sobre os pobos indíxenas e os habitantes orixinarios das terras colonizadas. Ademais, moitas destas fronteiras mantéñense ata hoxe, o que perpetúa as inxustizas e desigualdades históricas. Ademais do aspecto histórico, as políticas fronteirizas contemporáneas continúan reflectindo e perpetuando o racismo e a discriminación. Os controis fronteirizos, as políticas migratorias restritivas e a criminalización da inmigración a miúdo baséanse en prexuízos raciais e estereotipos, o que resulta na discriminación e a violación dos dereitos das persoas racializadas e de orixe migrante.

O contexto nacional: A conta pendente co Pobo Saharauí e as comunidades migrantes e/ou racializadas

A realidade social baixo o eixe do antirracismo e a cuestión migratoria no estado español foi obxecto de crecente preocupación e debate nos últimos anos debido á percepción de inacción e a falta de intervención por parte das autoridades. A pesar de ser un pais diverso e multicultural, cunha longa historia de migración e unha poboación cada vez más plural, persisten desafíos significativos en termos de inclusión social, igualdade de trato e non discriminación ou incluso de promoción dos dereitos humanos. Esta falta de acción reflíctese en diversas áreas, desde políticas migratorias restritivas ata a falta de medidas efectivas para abordar a discriminación racial-étnica e a desigualdade social ou incluso a toma de decisión en cuestións de reparación a pobos historicamente discriminados.

Unha desa falta de medidas efectivas podería encadrarse no recente cambio de postura do goberno español con respecto ao Sáhara Occidental o cal levantou unha onda de críticas sobre os motivos subxacentes detrás desta decisión repentina. O que algunha vez foi un firme apoio á autodeterminación do Pobo Saharauí, agora parece diluírse en favor dunha posición máis compracente cara a Marrocos. Un dos principais motivos sen dúbida baséase no control dos recursos naturais e a influencia xeopolítica no norte de África baseándose indubidablemente no control da migración e a restrición da liberdade de movemento (La Moncloa, 2023), baixo o cal se pretende imposibilitar aínda máis o acceso das persoas migrantes principalmente de países situados no continente africano cara á península ibérica. Observándose

unha dualidade nas decisións políticas referidas á migración, baixo o concepto inmerso de comunidades desexadas e comunidades non desexadas. O racismo no contexto da migración non só maniféstase a nivel individual, senón tamén a nivel institucional e estrutural, perpetuando desigualdades sistemáticas e negando oportunidades a certos grupos de persoas en función da súa orixe nacional, étnico ou racial en forma de políticas migratorias máis restritivas.

Con todo, volvendo á ecuación, este cambio de rumbo non só é cuestionable desde o punto de vista político, senón que tamén pon en perigo os dereitos e a autodeterminación do pobo Saharauí, que loitou durante décadas pola súa liberdade e a descolonización do seu territorio. Baixo un referendo de autodeterminación pendente, estipulado na Carta das Nacións Unidas e as resolucións pertinentes da Asemblea Xeral e o Consello de Seguridade e mesmo apoiado polas leis internacionais e a Corte Internacional de Xustiza. É por iso que desde SOS Racismo Galicia reclamamos a soberanía do Pobo Saharauí que leva vivindo en campos de refuxiados en territorio Alxerino baixo condicións desfavorables desde o ano 1970 ata a actualidade ou baixo o réxime Alauí en territorios ocupados.

Doutra banda, a inacción política do goberno de España tamén fixo efecto nas comunidades migrantes e/o racializadas, e continúan sendo o sector máis empobrecido da sociedade e quen accede a traballos máis precarios. Se falamos dunha forma máis específica, o caso do Pobo Xitano é un exemplo bastante esclarecedor, o cal tras máis de 600 anos en España aínda continua a estar discriminado e tampouco se levou a cabo unha reparación histórica polos intentos de xenocidio e persecución aos que se lle someteu. E na actualidade, tras aprobarse a última constitución española, aínda que é certo que non existen medidas abertamente antixitanas, a situación social do pobo xitano continúa sendo precaria e con índices notablemente inferiores aos da poboación maioritaria no relativo a acceso ao mercado laboral, educación ou vivenda normalizada entre outros. Mais de 600 anos de opresión fixeron dano neste grupo de poboación e non poden resolverse sen medidas políticas realmente transformadoras e comprometidas.

Tamén cabe mencionar a dura andanza das recollidas para a campaña feita pola #regularización xa, para instar sobre a necesidade de regulariza a situación das persoas en situación irregular no estado español, a votación do estado español no novo Pacto do migración e asilo que tivo lugar a finais do ano 2023 e inclusive a necesidade de aprobar, a nivel español, unha lei propia e específica contra o racismo e a discriminación, tal e como as colectivas antirracistas levan esixindo todo este tempo.

En materia de discriminación, a discriminación na vivenda, laboral, educativa, comercial ou mesmo baixo os servizos do Estado e os servizos policiais, atópase á orde do día. É por iso que este informe recollerá as vulneracións de dereitos que a Oficina de Información e Denuncia de SOS Racismo Galicia recolleu na área provincial da Coruña, tendo en conta que a infra denuncia que aínda existe na sociedade.

Desde unha perspectiva antirracista, entendemos que o racismo e a xenofobia non son fenómenos illados, senón manifestacións intre conectadas dun sistema de opresión arraigado en estruturas históricas de dominación colonial. Por tanto, abordar estas problemáticas require un enfoque integral que recoñeza as interseccióǹs entre raza, xénero, clase, orientación sexual e outras dimensións da identidade. Neste sentido, o noso traballo enmárcase nun compromiso continuo coa descolonización das mentes e as estruturas sociais, desafiando os prexuízos arraigados e promovendo a equidade e a xustiza para todas as persoas.

Ao longo deste informe, analizaremos as tendencias e os incidentes que marcaron o panorama do racismo e a xenofobia na Coruña durante o ano 2023, identificando áreas de preocupación e oportunidades para a acción colectiva. O noso obxectivo é xerar conciencia sobre estas problemáticas, promover o diálogo intercultural e fortalecer os lazos de solidariedade na nosa comunidade. Este informe aspira a catalizar o cambio cara a unha sociedade máis xusta, onde todas as persoas sexan tratadas con igualdade e dignidade, independentemente do seu aspecto físico, nacionalidade, orixe étnica, cultural ou relixioso.

As Oficinas de Información e Denuncia (OID)

A asociación SOS Racismo Galicia combate as situacións de racismo e xenofobia a través do proxecto de Oficinas de Información e Denuncia (OID), ofrecendo un servizo de atención integral tanto a aquelas persoas afectadas por algunha situación de discriminación por racismo ou xenofobia, como a aquelas testemuñas deste tipo de situacións, mediante unha atención completa e unha asesoría xurídica e social de balde.

Estas vulneracións e denuncias son recollidas polas Oficinas de Información e Denuncias sitas na Coruña e Vigo, e constitúen a primeira fonte para a elaboración do **Informe Anual sobre o Racismo e a Xenofobia en Galicia** que desde SOS Racismo Galicia se elabora cada ano.

Así mesmo, o presente informe constitúe un resumo específico sobre os datos recollidos acontecidos na cidade da Coruña para unha análise máis próxima.

Mediante o mesmo, e sen pretender ofrecer un estudo cuantitativo do número de incidentes discriminatorios producidos durante o ano 2023, xa que, entendemos que a mostra de casos que se relacionan a continuación supoñen un reflexo cualitativo e aproximado da discriminación nas súas diferentes tipoloxías, sendo conscientes de que resulta imposible de cuantificar con precisión. E tamén, como cada ano, deixamos constancia deste feito, de que se trata dunha pequena radiografía do que acontece na cidade da Coruña e que non deben ser tomados como reflexo real pois, só contamos con aqueles casos que son detectados pola entidade non seu traballo diario e non a totalidade de casos que ocorren pois non temos acceso a ditos datos ou acontecementos. Ogallá algún día poidamos coñecer o número exacto de datos que reflicten a maioría das situacións discriminatorias que teñen lugar para ser máis conscientes dos cambios que se deberían implementar para cortalas de raíz.

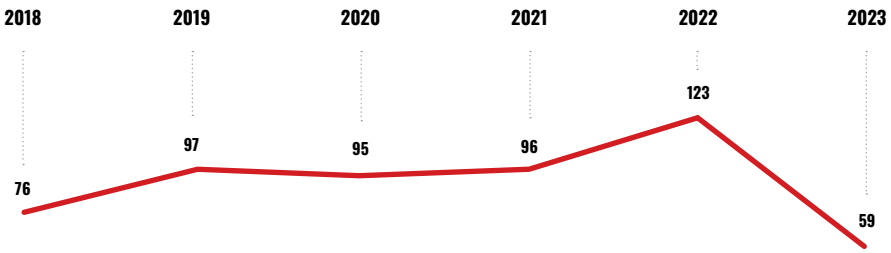
Este pasado ano, en todo o territorio galego recolléronse un total de **176** vulneracións de dereitos acontecidas durante o 2023, tendo **acontecido na Coruña e a súa área metropolitana 59 das mesmas**. 59 denuncias con nomes e apelidos, situacións vividas por máis dun cento de persoas que viron violentados os seus dereitos polos seus trazos fenotípicos, a súa orixe, relixión ou etnia, o que demostra que aínda resta moito por facer para a eliminación do racismo e a xenofobia a nivel galego e, concretamente, na cidade da Coruña.

Os casos compilados no informe anual transcenden o eido penal e os chamados delitos de odio en sentido estrito, sendo recollidas todas aquelas condutas exercidas con base nun motivo racista ou xenófobo. É prioritario, pois, dar visibilidade tamén a actuacións menos explícitas, que pasan máis desapercibidas e que moitas veces están tan normalizadas que non chegan a percibirse como racismo ou xenofobia, mais que constitúen unha vulneración de dereitos para quen as sofre. A partir deste primeira introdución iremos avaliando o que acontece con cada unha das variables de estudo que usamos na nosa mostra.

Cómpre salientar que esta recollida de vulneracións non significa necesariamente que o racismo e a xenofobia teñan variado na mesma proporción, xa que os casos que chegan a SOS Racismo Galicia son apenas unha pequena parte das existentes na realidade, e non pretenden reflectir as condutas discriminatorias na súa totalidade, pero é certo que con cada ano que pasa íamos notamos un incremento no número de persoas que denuncian tales feitos así como do número de vulneracións xestionadas no ano anterior, pero debemos aclarar que este ano 2023 non ocorre o mesmo, tal e como reflexa a seguinte gráfica.

DATOS DA CIDADE DA CORUÑA E ÁREA METROPOLITANA

EVOLUCIÓN VULNERACIÓNS DIFERENTES ANOS

Botando unha ollada aos datos, é notable o incremento na recollida de vulneracións que se produce dende a apertura da mesma, e sobre todo, entre os anos 2021-2022 e os anos 2018-2019. Os datos da distribución arriba presentada reflicten unha parte moi importante do traballo que se recoller nas OID e, neste caso, centrándose concretamente nas vulneracións e delitos que se detectan na cidade da Coruña.

Unha lectura máis profunda tamén é precisa para dar conta da gran redución que se produce entre os anos 2022-2023. A pesares de **atender arredor de 254 persoas**, só na oficina da Coruña, o número de denuncias e recollidas de vulneracións descende ata 59 cousa que dista moito das 123 vulneracións recollidas no ano 2022 e que nos pode levar a preocuparnos, especialmente, polo que simboliza esa caída tan profunda entre un ano e outro. É o ano que menos vulneracións se recollen e iso pode levar a unha falsa interpretación de que a problemática que vimos recollendo está mellorando ou é algo que se produce en menor medida.

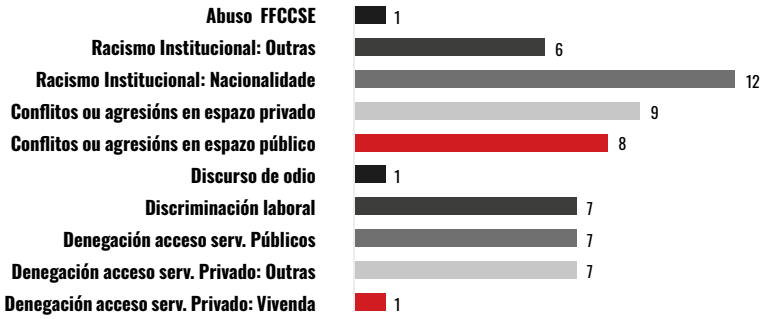
A apertura da primeira oficina de información e denuncias ten lugar no 2018, como unha proba piloto para argumentar e demostrar á administración e á sociedade en xeral a necesidade dun servizo que recolla, concretamente calquera vulneración de dereitos por cuestións de racismo e/ou xenofobia que teñan lugar na cidade galega. **Eses 76 casos recollidos no 2018** dan conta da necesidade dunha oficina especializada en delitos de odio, xa que, co paso dos anos e inclusive unha especialización das áreas nas que se producen así como unha tipificación específica, permítenos demostrar que o racismo é algo enraizado na sociedade galega. Cremos que a evolución do número de casos e as múltiples situacións recollidas demostran que, de feito, é importante a existencia da nosa oficina e que debemos repensar as formas de chegar ás poboacións pertinentes para ser quen de xestionar e apoiar a todos aqueles casos que, por unha razón ou outra, non chegan a ser denunciados.

Queremos rematar esta reflexión sobre a evolución das vulneracións detectadas en todos estes anos afirmando que é indiscutíbel pensar en que se están producindo moitos máis incidentes de cortes racistas que outros anos, pero o que podemos pensar tamén é que existe un coñecemento máis amplo da labor de **SOS RACISMO GALICIA** así como de tipo de actitudes e patrón de comportamentos que deben e están a ser denunciados na nosa sociedade. Ao igual que ocorre con outro tipo de actos e comportamentos, descubrimos que, moitas das persoas que se achegan ás oficinas de Coruña o fan para deixar ou poñer en coñecementos deste tipo de situacións máis que de iniciar procedementos formais de denuncia, tal e como iremos comprobando no presente informe ao referirnos aos rexistros de vulneracións e os ámbitos nos que, maioritariamente, acontecen. É por todo isto necesario reflexionar sobre as consecuencias da infra denuncia e o que iso supón para entidades coma a nosa centradas en desmontar os discursos e delitos de odio e denunciar as situacións de discriminación existentes. Dita problemática, a da infra denuncia, está sendo investigada por moitas outras organizacións e institucións, tanto nacionais como internacionais, nun intento de contrarrestar os negativos efectos que produce en aras de investigar e avaliar a xestións dos incidentes racistas en diferentes países. Entidades como a Federación SOS Racismo, plataforma estatal que engloba o traballo e as diferentes organizacións de SOS RACISMO no estado español tamén fai fincapé na infra denuncia e compara os resultados nas diferentes comunidades en que se encontra presente[1].

Centrándonos no ocorrido na cidade da Coruña neste ano 2023, iremos reflexionando sobre as diferentes variábeis importantes de estudo, como cada ano.

1. *https://sosracismo.eu/informe-sos/*
Páxina web da Federación SOS RACISMO onde se pode acceder aos diferentes informes que se realizan cada ano con diferentes temáticas e a comparativa en función do que ocorre nos diferentes territorios.

SEGUNDO A TIPIFICACIÓN DA DISCRIMINACIÓN

Atendendo á natureza **do tipo de discriminación**, cabe destacar que, a maioría das denuncias que chegan ás OID de SOS Racismo Galicia son derivadas do **Racismo Institucional: Nacionalidade, con 12 casos**. Ao igual que aconteceu outros anos, este tipo de vulneracións veñen derivadas dos procedementos activos vinculados a *trámites de nacionalidade* sen resolver, sendo frecuente, que a administración demore máis tempo do legal en contestar concorrendo dese xeito nunha acción que vulnera e dificulta moito a vida das persoas, xa que, hai certos prazos estipulados para recibir unha resposta do procedemento no que se atopa unha persoa e, o feito de non ter unha resposta nese tempo, normalmente, propicia outras situacións sobrevidas como a caducidade de documentos de identidade, ou certas dificultades económicas. Decidimos incluír unha categoría específica para este tipo de vulneracións, chamada Racismo institucional pois, non é o mesmo, ser discriminadas por persoas particulares que selo pola propia administración, a que, supostamente conta cunha serie de normativas e prazos que, en principio, deben cumprirse. Cando iso non sucede prexudicamos profundamente a vida das persoas, sendo moi corrente, no caso das persoas migrantes e ou racializadas.

Segundo palabras de María José Aguilar sobre o Racismo Institucional:

"Referirnos a todo ese conjunto de políticas, de prácticas y de discursos institucionales, que se pueden ejercer sin actores individuales, a través de leyes, de normativas, de reglamentos, de políticas que directa e indirectamente generan, provocan discriminación, no sólo políticas migratorias. También cualquier tipo de políticas públicas, reglamentos, procedimientos burocráticos, etc. Y también con actores, o sea, cuando un representante o alguien representando una institución políticamente o como técnico tiene un discurso o lleva a cabo unas prácticas en el ejercicio de su función, que generan, que tienen efectos discriminatorios por acción o por omisión, también estamos hablando de racismo institucional. El racismo institucional no es una cosa lamentablemente que afecte solo al Estado. Las ONGs que muchas veces, por lo menos en nuestro país, son quienes ejecutan muchas de las políticas migratorias de acogida en espacios de tránsito fronterizo como las queramos llamar también reproducen el racismo institucional". (María José Aguilar, catedrática titular de Trabajo Social y Servicios Sociales, Universidad de Castilla-La Mancha, agente clave en esta investigación)"[2].

Deste xeito exclúese a parte da poboación desta sociedade ao acceso de dereitos e servizos, como o caso de Samuel.

2. Cita extraída do Informe Anual da Federación **SOS RACISMO INFORME SOBRE EL RACISMO EN EL ESTADO ESPAÑOL**: Límites, impactos y propuestas frente al racismo estructural. (2023)

Afasia (gr. aphasíã [a- 'no' + pha- 'decir, hablar' +-síã] 'quedarse sin habla por miedo'; reintr. en fr. desde 1826; véase también - ***a-***) [infl. ***aphasia***]
1. s.f. [CIE-10: R47.0] Alteración del lenguaje adquirido previamente de manera normal. Se debe siempre a lesiones en un hemisferio cerebral. En la inmensa mayoría de las personas diestras (en congruencia con la dominancia manual) y een el 70% de las zurdas (en incongruencia con al dominancia manual), las lesiones que producen afasia asientan en el hemisferio izquierdo e interesan no solo a las áreas corticales clásicas de Broca o de Wernicke, sino también otras como el área motora suplementaria o las conexiones entre ellas y los núcleos grises basales. Se distinguen muchas variedades de afasia en función de que se altere la fluidez verbal, la expresión, la comprensión, la capacidad de repetición, la lectura y la escritura. La afasia altera todos los códicos del lenguaje, tanto los de base litgeral como los sustentados en ideogramas o signos, como el de los sordomudos, el braille, el telegráfico o el taquigráfico.
OBS.: En las formas más leves suele hablarse de ***disfrasia***. || No debe confundirse con ***afrasia*** ni con ***alogia***.

Racismo institucional nacionalidade

Samuel *atópase no proceso de solicitar a nacionalidade española e debido á diversidade funcional que sofre, solicita unha dispensa para non ter que facer os exames pois conta con máis dun 68% de discapacidade acreditado* e iso é algo que dificulta, enormemente, as capacidades que ten para ler, escribir, comprender e trasladar a linguaxe. Na parte superior incluímos unha definición da Real Academia Nacional de Medicina de España*[3] *para que sexa máis doado entender a problemática que enfronta Samuel. Trátase dunha alteración indefinida que muda, por completo, as formas de xestión e comunicación por medio de lesións cerebrais que el sofre a raíz dun infarto cerebral estando en territorio español. Consideramos este un claro exemplo de racismo institucional, xa que, é a propia institución quen a través das súas normativas ríxidas vulnera os dereitos de Samuel ao non comprender que debera facilitar as condicións nas que debería examinarse ou entender que o réxime da dispensa, en sí, serve para examinar profundamente as condicións que teñen as persoas e decidir en consecuencia. No seu caso a administración entende que Samuel pode facer as probas de xeito oral concorrendo deste xeito nunha grande discriminación ao non comprender o dano real que posúe colocándoo nun limbo imposible de superar: acadar a nacionalidade española despois de ter cumpridos todos os requisitos de residencia (un mínimo de 10 anos polo país do que procede) agás a superación dos exames de nacionalidade. Cabe confirmar que, despois dun tempo e varios recursos interpostos, Samuel recibe a nova de que ten a dispensa aos exames asegurada.*

Nos últimos anos son moitas as solicitudes de dispensa denegadas, comprendendo deste xeito a administración que as persoas que as solicitan deberían de coñecer un mínimo do idioma do país para mellorar a súa integración e, chegado o momentos e se así procede, demostrar tales coñecementos nas realización dos exames (de obrigatoria realización). Pola contra, é certo que moitas desas situacións que se acollen a ese dereito non son ben revisadas, iso queremos entender, e fan falla varios procesos xudiciais de reclamación e igualmente moitas desas persoas non chegan a conseguilos finalmente, non será ese o caso de Samuel que final obtivo a dispensa para os exames da nacionalidade.

3. https://dtme.ranm.es/buscador.aspx?NIVEL_BUS=3&LEMA_BUS=afasia

A seguinte tipificación máis numerosas nos casos que detectamos este foi de **conflitos ou agresións no espazo privado, con 9 vulneracións recollidas**. Dentro de este ámbito de actuacións, son varias as cuestións con maior número de denuncias, sendo especialmente numerosas, aquelas derivadas de conflitos e agresións que se producen nos espazos máis íntimos, como a veciñanza, sendo especialmente complicada a xestión de conflitos cando se producen pola convivencia nunha mesma vivenda ou edificio da comunidade. Son situacións xeradas na proximidade e amparadas moitas veces na liberdade de expresión, pensemos por exemplo no caso dos insultos, trátase dunha ofensa que só pode constituír ou carrexar algún tipo de castigo ou penalización cando son proferidos cara as forzas de policía do estado pero non cando son usados contra persoas comúns. Parecera simple este razoamento pero entendemos que é moi incómodo e doloroso para quen os recibe, e máis, se os mesmos teñen unha carga racial.

De seguido nos atopamos con outras tipificacións, das cales, recollemos **8 vulneracións para conflitos ou agresións no espazo público** que, ao igual que as acontecidas na esfera privada, danan profundamente ás persoas que as sofren. Un caso importante recollido neste senso foi o acontecido con Yoel Quispe a finais de decembro.

Conflitos ou agresións no espazo público

O día 24 de decembro Yoel Quispe perde a vida a mans dun grupo de rapaces, no entrecruce da rúa Juan Flórez da Coruña. Durante moito días e a través da lectura dos media se fala de pelexa, pero non pode considerarse unha pelexa cando unha soa persoa é maltratada por máis de 10 persoas e acaba perdendo a vida. O feito é gravado en vídeo no que se pode apreciar a diferenza en número e as poucas esperanzas que quedan para un rapaz que nunca máis volverá pisar as rúas da cidade.

Este caso rompe á súa familia e coñecidos e tamén demostra que a violencia existe nesta cidade e debe facerse xustiza. Non estamos

Dos detenidos por la muerte de Yoel Quispe, uno de ellos el supuesto autor de la puñalada

- La primera detención que realizó la Policía Nacional fue la de un varón coruñés de 21 años
- La investigación del suceso, de la que se encarga la Unidad de Delincuencia Organizada y Violenta, continúa abierta

Altar en memoria de Yoel Quispe que sus familiares colocaron en el lugar en el que lo mataron. | / CARLOS PARDELLAS / ANA CARRO / MARTA OTERO

Ana Carro / Marta Otero

A Coruña 29 DIC 2023 6:01 Actualizada 29 DIC 2023 9:48

no equipo legal que conforma a defensa e intereses xurídicos da familia, teñen un avogado asignado para esa tarefa, pero sí que decidimos apoiar todas as manifestacións, accións de rúa e soporte que as súas achegadas decidan facer nos tempos venideiros. No ano 2024, que é cando comeza o proceso xudicial para esclarecer ditos feitos ocorridos a finais do ano 2023, seguirase pedido #XUSTIZAPARAYOEL.

Seguidamente dos conflitos que se producen na esfera pública e privada atopamos todas aquelas vulneracións producidas no **ámbito do traballo (7) así como as denegacións de acceso a servizos privados e públicos (7)**.

O ámbito laboral é un dos contextos por excelencia onde se insiren todas as poboacións que residen na sociedade, e neste senso, está "***case normalizada***" a violencia e desigualdade das persoas racializadas e/ou migrantes. Cando falamos de dificultades, referímonos á explotación descarada que se produce nalgúns sectores, sendo especialmente encarnizado, o ámbito do coidado de persoas maiores en réxime de interna. Con isto, non queremos afirmar rotundamente de que dito emprego-sector leve directamente a unha situación de explotación pero, o certo é, que vimos detectando e xestionando casos graves de explotación e manipulación nese ámbito e sabemos que, por unha parte, é moi difícil conseguir que as persoas se animen a denunciar por atoparse nunha situación documental vulnerábel, *irregular algunhas veces*, e por outra parte, porque as familias e persoas que as contratan usan o abuso e chantaxe emocional para controlar as persoas empregadas.

Unha boa nova que estamos detectando é que as persoas están moito máis concienciadas e se animan a exercer o seu dereito a denunciar as inxustizas e os problemas que sofren no entorno laboral, feito que permite facerse unha idea, máis dura, realista e menos edulcorada das condicións que enfrontan as persoas migrantes e/ou racializadas na entorna laboral. Chama a atención que a meirande parte dos casos recollidos de vulneracións no ámbito laboral teñen que ver con aquelas violencias perpetradas polas propias persoas empregadoras, sendo correntes os casos de enganos e faltas de pagamentos cara persoas en situacións de extrema vulnerabilidade.

Cando falamos de extrema vulnerabilidade, referímonos á situación de discriminación e indefensión que sofren as persoas migrantes en **situación administrativa irregular** e o seu desigual acceso a empregos precarios e sen contrato. A singularidade da *lei de estranxeiría*, considerada unha dos eixos do racismo institucional neste país, é a que obriga ás persoas migrantes a permanecer **3 anos en situación irregular**, ou sexa, sen dereito a un contrato e traballar de xeito legal abocando ás persoas a unha situación de máxima vulnerabilidade e indefensión. Froito desta situación e, máis nun mercado de traballo informal e secundario, prodúcense moitas vulneracións das cales ás veces sen ten coñecemento pero moitas delas quedan impunes polo medo á represalias ou inclusive a ser denunciadas contra as forzar de seguridade pola súa situación documental.

Dende hai anos este é un dos ámbitos máis recoñecidos e complicados de xestionar polas persoas migrantes. Todas as persoas queremos acceder a un mercado laboral que recoñeza e respecte os nosos dereitos pero sabemos que o certo é que existe un outro mercado, o da informalidade, onde son correntes todo tipo de enganos, malos tratos e explotación, e é o que ocupan, na súa grande maioría as mulleres migrantes e/ou racializadas.

As seguintes discriminacións más denunciadas polas persoas que acoden a calquera das oficinas da entidade, trátanse daquelas acontecidas coas **denegacións de acceso a servizos privados e públicos**.

Dentro desta relación comezamos coas vulneracións que se producen no ámbito privado por ter a cifra de **7 casos recollidos**. Neste sentido atopamos diferentes contextos nos que se producen sendo recorrentes as **denegacións de apertura de contas bancarias**, ao igual que denunciamos en informes doutros anos e tamén **casos de facturación pola atención sanitaria de menores no eixo dos servizos públicos**.

A negativa de apertura de contas bancarias para persoas que se atopan en situación administrativa irregular é unha tónica que vimos denunciando e detectando todos os anos dende que se fai este Informe de vulneracións e denuncias. Trátase dunha medida discriminatoria e aleatoria que afecta gravemente ao bo desenvolvemento económico que poidan ter as persoas na sociedade. Atoparse en situación administrativa irregular non debera tomarse como "***estar sen papeis***" ou ser "***ilegais***". As persoas, por norma xeral, teñen documentación que os identifique, como por exemplo o pasaporte, co que moitas persoas saen dos países de orixe. Moitos dos pagos que facemos a día de hoxe son a través desa modalidade de pago e, o feito de carecer dela, pode supoñer máis complexidades a unha realidade xa de por si abafadora da que falaremos un pouco máis adiante.

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE SANIDADE
SERVIZO GALEGO de SAÚDE
galicia

SOLICITUDE ASISTENCIA SANITARIA PARA SITUACIÓNS ESPECIAIS

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE SANIDADE
SERVIZO GALEGO de SAÚDE
galicia
NASI: 6844271

Solicitud de Alta de No Asegurados

Programa gallego de protección social de la salud pública

Outras das vulneracións que detectamos son as **denegacións de acceso a servizos públicos con 7 casos**, ámbito no que destacan as discriminacións en servizos como a asistencia sanitaria gratuíta ou a denegación desta cara persoas migrantes e/ou racializadas. Neste ámbito ao igual que ocorre no bancario, ligado ao servizos privados, existe unha pantalla que vulnera os dereitos de milleiros de persoas baixo a tutela da ilegalidade. Segundo a normativa autonómica hai uns mínimos que deben cumprirse no canto que afecta á atención sanitaria das persoas en situación administrativa irregular e, como moitos outros anos, comprobamos que non é o caso.

As dúas imaxes que anexamos na parte superior corresponden a solicitude de alta de non asegurados da xunta de Galicia para persoas en situación administrativa irregular e a propia solicitude de asistencia para situacións especiais. Se nos fixamos nese segundo documento hai unha serie de condicións de atención prioritaria entre as que se atopan: *enfermidades graves ou accidentes, asistencia polo embarazo, parto e pos parto, ser unha persoas estranxeira menor de 18 anos, persoas solicitantes de protección internacional ou vítimas de trata* ***de seres humanos*****.**

Denegación aceso a servizos públicos

Todo isto vén en relación ao caso de ***Marcella****, unha muller embarazada en situación irregular que vive na cidade da Coruña. Leva varios meses co Padrón (máis de 4 meses) e pide a tarxeta para non asegurados para poder gozar da asistencia sanitaria (un dos requisitos para poder solicitala é a posesión dun padrón con ao menos 3 meses de antigüidade). No mes de marzo acude a urxencias por unha molestia e queda ingresada para que lle fagan un legrado uterino no seu estado. Despois de dita intervención, chégalle unha carta reclamándolle a cantidade de 3.3343,67€. Marcella queda moi alterada porque non sabe que lle vai chegar esa carta e, menos cun importe tan alto, por unha intervención que no centro de saúde lle recomendar facer.*

Finalmente intervimos tranquilizando a Marcella e póndonos en contacto co servizo de facturación de urxencias para xestionar a súa factura.

Igualmente cabe trasladar que segundo a normativa específica para o caso galego sabemos o seguinte:

Sempre teñen dereito á asistencia sanitaria as persoas que se atopen nos seguintes casos:

1. De urxencia por enfermidade grave ou accidente, calquera que sexa a causa, ata a situación de alta médica.
2. De asistencia ao embarazo, parto e postparto.
3. Os estranxeiros menores de 18 anos recibirán asistencia sanitaria nas mesmas condicións que os galegos.

Persoas en situación administrativa irregular:

Art. 3 ter do Real Decreto-Lei de 7/2018 de 27 de xullo, sobre o acceso universal ao Sistema Nacional de Sáude.

As persoas estranxeiras non rexistradas nin autorizadas como residentes teñen dereito á protección da saúde e á atención sanitaria nas mesmas condicións que as persoas de nacionalidade española.

Non poden emitir factura posteriormente á atención (requisitos par a asistencia con cargo a fondos públicos):

1. Non tes a obriga de acreditar a cobertura obrigatoria da prestación sanitaria por outra vía, en virtude do disposto no dereito da Unión Europea, os convenios bilaterais e demais normativa aplicable.
2. Non poidas exportar o dereito de cobertura sanitaria desde o país de orixe ou procedencia.
3. Non existe un terceiro obrigado ao pagamento.

Nota 1: É preciso cumprir os tres requisitos.

Nota 2: No caso de familiares de persoas comunitarias, debido á obriga de contar cun seguro de saúde privado, é posível que se facture a asistencia sanitaria.

Solicitude do Programa Galego de Protección Social da Saúde Pública. Requisitos:

1. Padrón superior a 3 meses en calquera concello galego.
2. Non ter cuberta a asistencia sanitaria pola Seguridade Social de ningunha outra persoa.

Persoas en situación administrativa regular: Familiares de persoas comunitarias.

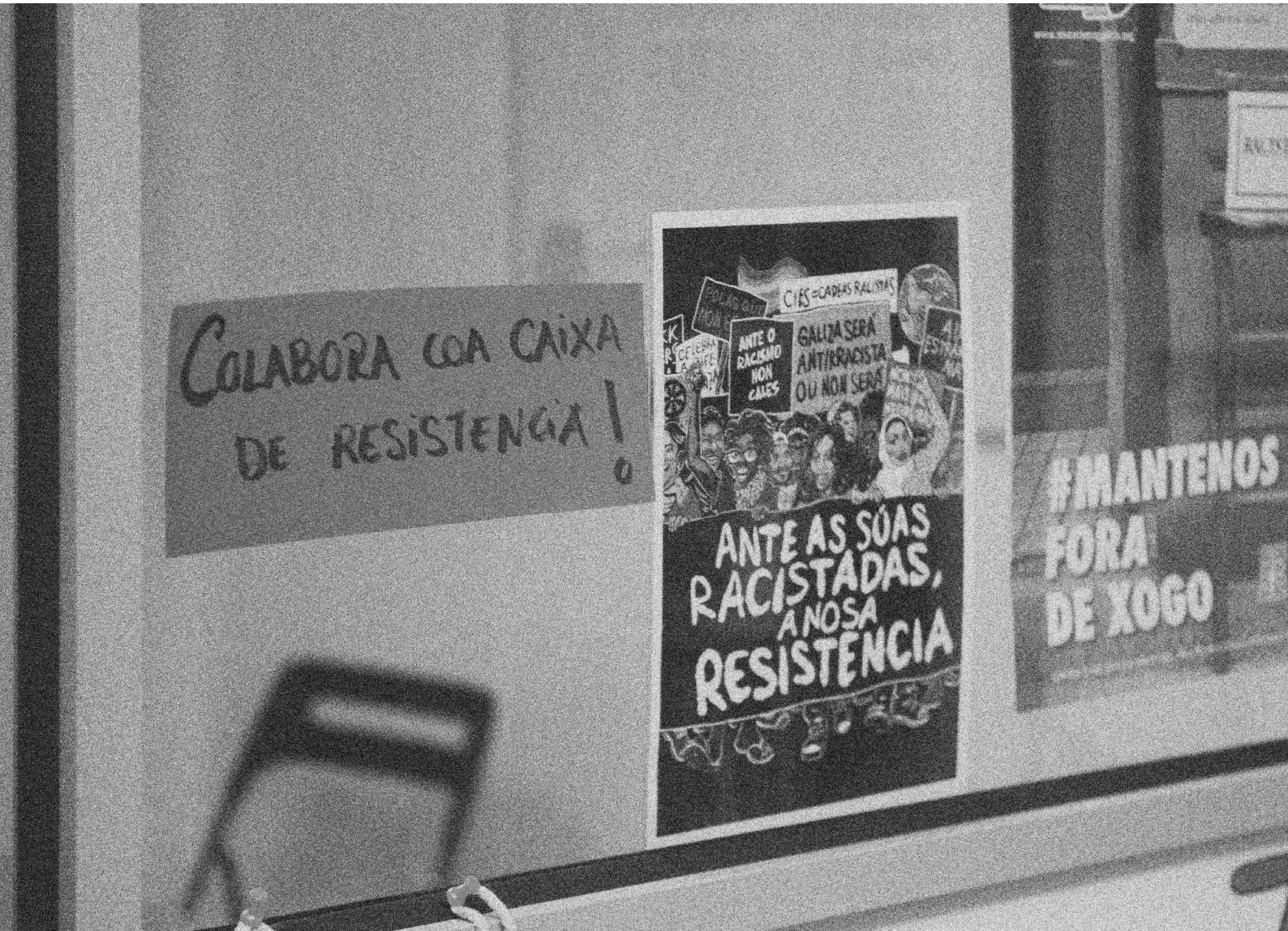
Nota: Neste caso concreto, debido á obriga de contar cun seguro de saúde privado, é posíbel que se facture a asistencia sanitaria.

Se vulneran os teus dereitos, reclama:

1. Pide a folla de reclamacións.
2. Completa todo o acontecemento e os dereitos que foron vulnerados.
3. O persoal debe quedarse cunha das copias e darche outra selada.
4. Posteriormente, se non obtiveches resposta ou se non a consideras válida, achega a túa copia da reclamación ao/á valedor/a do Pobo[4].

Por moito que existan moitas situacións cubertas, na súa totalidade, como era o embarazo de Marcella, as e os profesionais dos centros sanitarios galegos, deciden, motu propio, vulnerar os dereitos das persoas enviando unha factura dunha atención que o servizo de urxencias do Chuac xa tería que ter recoñecida como a cobertura básica dunha persoa que ten o dereito a dito servizo.

4. Fonte: elaboración Oficina de Información e denuncias (OID)

A continuación contabilizamos os casos contabilizados como **Racismo institucional: outras (6 casos)**. Neste senso existen unha variedade de casos que incluímos nesta clasificación, **dende as denegacións de protección internacional a persoas con situacións graves de violencia nos seus países e contextos de orixe** a erros na tarxeta dun usuario cun permiso de residencia e traballo temporal pero que por mor da administración queda nun limbo legal que dificulta esta última.

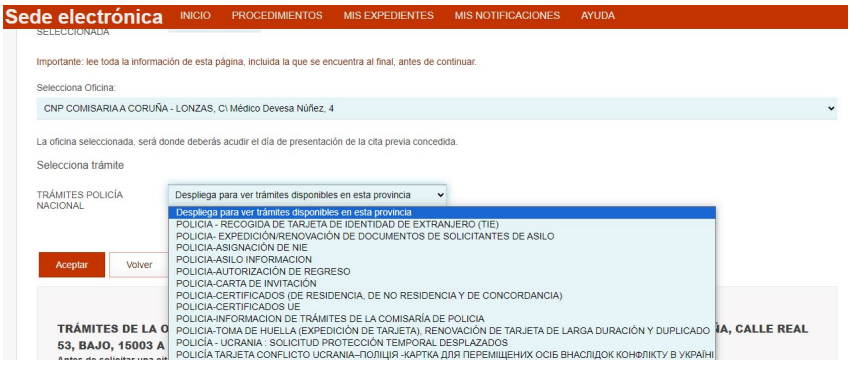
Non queremos meternos no caso das persoas solicitantes de protección internacional e as razóns ou requisitos para facelos en territorio español, pero comprendemos que dende hai uns anos aumentaron, de xeito importante, as persoas que a solicitan así como a orixe e os países dos que proceden. Algo interesante a ter en conta neste contexto bélico no que vivimos no ano 2023 é a comparativa de situacións que se facilitan dende a administración con respecto ás solicitudes de protección internacional e o que a administración "considera" que debe ser protexido.

As imaxes anexadas mostran dúas maneiras diferentes de solicitar cita previa para demostrar o interese en obter a condición de asilo no territorio español. A primeira, mostra a lista de opcións dispoñibles e a existencia da posibilidade de obter unha cita *unicamente para persoas procedentes de Ucraína,* feito que facilita moito que poidan comezar axiña a tramitar as súas solicitudes. Trátase dunha opción única e específica que favorece a tramitación da solicitude de asilo para cubrir as necesidades das poboacións procedentes de Ucraína en detrimento das situacións e violencias que sofren as persoas procedentes de calquera outro contexto, no que, pode atoparse un conflito bélico activo tamén ou outra serie de violencias graves.

A segunda imaxe mostra o xeito de solicitar unha cita previa calquera persoa procedente doutro país. Esta solicitude farase ben por chamada telefónica ou enviando un correo electrónico. Estas dúas formas de solicitar asilo difiren no tempo de resposta, citas en cuestión de días ou semanas a unha media de 6-7 meses, accesibilidade e tempos de resposta. Entendemos a prioridade que dende o Estado español se concede a certas nacionalidades ou contextos pero esa diferenza de trato, provoca que moitas outras tarden moito máis tempo ou non cheguen a conseguir dita protección. Os cambios constantes na lexislación de refuxio tamén son outro dos temas de afectan profundamente a vida das persoas refuxiadas pero ese é tema para outro momento.

Entre as últimas vulneración recollidas por tipificación **temos por discurso de odio (1), denegación de acceso a servizos privados: vivenda (1) e Abuso FFCCSE (1)**.

Estas últimas categorías poderían considerarse insignificantes, pero todas elas e en diferente grado afectan gravemente á vida das persoas, ben por difundir e reproducir mensaxes racistas, ben a través das RRSS , os anuncios de aluguer de vivenda ou as diferentes actuacións dos corpos de policía das que falaremos máis adiante.

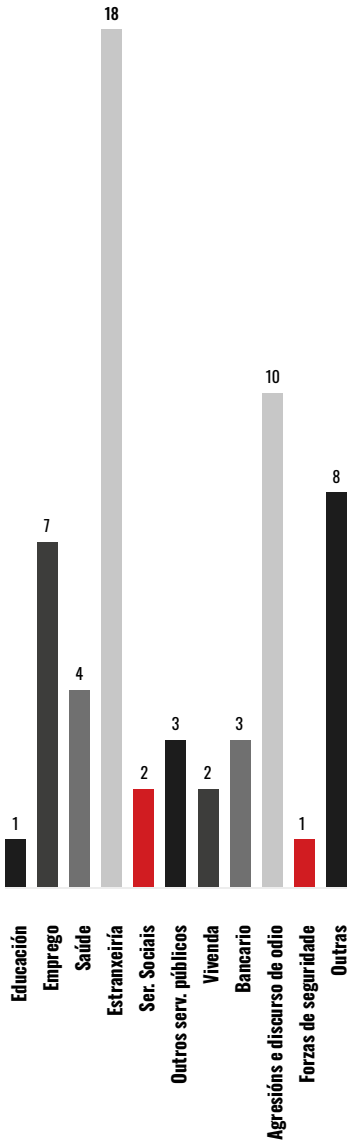

JEFATURA SUPERIOR DE POLICÍA DE GALICIA

COMISARÍAS	MEDIO	MEDIO CONCRETO
OURENSE	Teléfono	BPEF Ourense: 988321703 / Verín: 988414702
A CORUÑA	Correo electrónico	A Coruña: acoruna.solicitudasilo@policia.es
	Teléfono	Santiago de Compostela: 981551150 (martes de 10:00 a 14:00h)
PONTEVEDRA	Presencial	C/ Joaquín Costa n.º 17, Pontevedra
LUGO	Correo electrónico	lugo.asilo@policia.es

https://sede.administracionespublicas.gob.es/pagina/index/directorio/icpplus

SEGUNDO O ÁMBITO DA DISCRIMINACIÓN

Se nos fixamos no que ocorre con todas aquelas vulneracións segundo ámbito de actuación, é algo alarmante, xa que, as máis destacadas son as derivadas do ámbito de **estranxeiría (18)**, neste senso falamos daquelas condutas derivadas dos procedementos onde a propia administración vulnera os dereitos das persoas. Seguido de preto atopamos todas aquelas **actuacións enmarcadas dentro de agresións e discurso de odio (10)**. É sorprendente o incremento no número de casos que se engloban como agresións e discurso de odio, no sentido de que, iso pode ser tomado como un síntoma do estado hostil no que residimos e que, é palpábel, na sociedade. A existencia destes comportamentos, baseados na violencia física e verbal como método de relación-intimidación deixan moito que desexar. Atopámonos nun novo escenario marcado pola incomodidade e a (re)produción de violencias, que son tamén usados para atemorizar ás crianzas e adolescencia migrante e/ou racializada.

As diferentes situacións que nos atopamos na análise dos casos incluídos neste ámbito son ben variados e todos merecen a nosa atención pero poñeremos o foco en dous deles.

Agresións e discurso de odio

Este é o caso de Mercedes.

Mercedes *e o seu fillo Arturo comezan a facer un curso de albanel en Coruña e xa dende o comeza hai un home, Rodolfo, que molesta a Mercedes e seu fillo con comentarios xenófobos e racistas. Ela comeza a sentirse incómoda e deixa o curso pero o seu fillo continua. Ao final do mesmo ese mesmo home ofrece traballo a Arturo, sen contrato, e dille que ao día unha persoa debera cobrar 100€ pero el vaille dar 50€. Arturo acepta pois ten dúas fillas e precisa traballar. Rodolfo déixalle un coche a Arturo para desprazarse e este leva o maletín de ferramentas que ten da antiga empresa na que traballaba.*

Un día chaman a Arturo desa antiga empresa e este ve a oportunidade de deixar de traballar con Rodolfo, ao que este se comunica con el para trasladarlle que precisa o coche que lle deixou para ir a buscar a unha persoa. Arturo dille que está debaixo da súa casa e que xa de paso lle traia o maletín de traballo (elude dicirlle que pensa deixar o traballo ata que o teña cara a cara).

Arturo baixa ao portal agardar por Rodolfo que chega nun coche coa súa muller e fillos. Mercedes ten un mal presentimento e agarda sentada nas escadas. Arturo e Rodolfo falan, e este último dille que se achegue ao coche coller o maletín.

Todo acontece moi rápido pero axiña se oen berros e Mercedes atopa ao seu fillo co maletín nas maos e Rodolfo por riba del enforcándoo, nese contexto de violencia e tensión pasan moitas cousas:

A muller de Rodolfo agrade a Arturo. Mercedes dálle cos zapatos a Rodolfo na cabeza e dálle tamén, unha labazada á muller de Rodolfo, Mercedes recibe un golpe forte nas costelas da muller de Rodolfo coa caixa de ferramentas do sei fillo e un golpe do cóbado de Rodolfo noutra parte das costelas.

Con tanto ruído baixa o marido de Mercedes e comezan a saír persoas da cafetería de enfronte. Ambas partes denúncianse e seguimos pendentes do proceso xudicial.

Despois desta tráxica historia que terá parte do seu desenvolvemento, por vías xudiciais no ano 2024 pasamos con outra historia de vida chea de odio.

Este tamén é o caso de Naír.

Naír *ponse en contacto coa nosa entidade porque está a recibir mensaxes ameazantes contra o seu fillo e o seu marido.*

Un día calquera, mentres está usando redes sociais, concretamente Instagram, comeza a falar cunha coñecida dela, e dar a súa opinión sobre o que está a acontecer en Palestina. A súa amiga defende a maneira de actuar de Israel e ámbalas dúas se encerellan nunha discusión moi violenta, con mensaxes de texto e voz cada vez máis agresivos.

Naír comenta que quere denunciar á súa coñecida por trasladar mensaxes nos que di que os israelís deberían secuestrar ao fillo de Naír e matalo.

Estes dous casos serven para reflexionar sobre da normalización das agresións racistas, a naturalidade coa que se decide atacar ás persoas a e a arbitrariedade dos contextos nos que se producen, xa que, calquera momento ou vía de comunicación pode servir de escusa para transmitir estas mensaxes daniñas. Ámbolos casos reflicten comportamentos violentos que non deben ser soportados. Ben pola gravidade das situacións e as vías ou contexto no que acontece, é máis doado, actuar fronte a agresións físicas e verbais, in situ, que sobre o que acontece nas redes sociais. Igualmente cabe recordar que, por regra xeral, existen ferramentas propias das redes sociais para denunciar actitudes ou comportamentos discriminatorios e é o noso deber facelo para que se poidan perseguir actos que, doutro xeito, quedarían impunes.

POST
NO
HATE
SACSIX

Seguindo coa distribución das denuncias por vulneracións no ámbito en que se producen en terceiro lugar están todas aquelas vulneracións que se producen nos ambientes laborais **(7)**. Tal e como comentabamos máis arriba son moitas as denuncias que nos chegan derivadas dos problemas que xorden no emprego e, máis especificamente, sofren moitas persoas que se atopan en situación irregular. A "precariedade obrigada" **froito da lei de estranxeiría** e as malas intencións de moitas persoas empregadoras, producen un ambiente moi hostil, para as traballadoras migrantes e/ou racializadas, caracterizado por malas condicións laborais, soldos inxustos e xornadas interminables. Neste eido son moitas as denuncias que chegan por faltas de pagamentos, enganos e estafas.

Un exemplo disto é o caso de Claudia:

Claudia *está en situación irregular e comeza a traballar nunha casa no réxime de interna, por necesidade, como moitas outras persoas. Nese domicilio hai cociñeira e fisioterapeuta para coidar a un pai de familia. Claudia non ten días libres e "libraba 4 horas entre semana" (feito ilegal). Ao pouco de comezar alí a filla do señor faille a promesa de axudala coa documentación e Claudia cre esa promesa.*

1 ano e 3 meses despois falece o señor, a filla pídelle algo inaudito a Claudia, que lle poña ao seu pai unhas inxeccións de morfina no corazón par que morrera máis axiña. Claudia négase e iso cáelle mal á filla. Morre o señor e ela comeza a coidar da nai, que ten Alzhéimer. Nun principio pagábanlle 950€/mes, nunca lle pagaron horas extras nin tivo vacacións.

De aí a un tempo ten problemas coa filla ao trasladarlle que se vai a ir 1 mes. Un 20 de marzo explícalle á filla o que debería facer para axudala coa documentación e esta négase dicíndolle que "a deixou soa co seu pai" (cando Claudia non abandona o domicilio en ningún momento) e que si quería un contrato de traballo baixaríalle o soldo a 600€/mes para poder pagar a seguridade social. Claudia di que non.

Tiveron varios problemas e neses momentos a filla do matrimonio sempre aproveitaba para dicirlle cousas racistas, botarlle en cara que non facía o seu traballo, que non coidaba ben á señora…

Claudia sabe que debe irse desa casa e comezan a precipitarse as cousas, comeza a gravar á filla do matrimonio para ter probas no caso de necesitalas. A filla non se toma ben que faga iso e dille que é unha propiedade privada. Claudia comeza a reclamarlle o que lle corresponde cobrar pola liquidación e os días traballados. A filla termina pagando pero non sen antes ***ameazala, berrarlle e chamala de todo****.*

O caso de Claudia reflexa o que moitas traballadoras deben aguantar cando se tratan de empregos do fogar no réxime de interna. As/Os empregadores aprovéitanse da ignorancia e boa fe das traballadoras para asignarlles tarefas que non lles corresponden, como esa esixencia da inxección de morfina, e o cumprimento de ríxidos horarios que pretenden convertelas en escravas, escravas invisíbeis xa que case nunca abandonan os domicilios nos que traballan. Somos unha sociedade envellecida e un dos ámbitos prioritarios de emprego, nos últimos anos, en Galicia é o dos coidados pero, desgraciadamente, non coidamos ás persoas empregadas nel do mesmo xeito que coidamos ás persoas envellecidas.

Seguindo polo cuarto lugar en número de vulneracións atópanse todas aquelas recollidas como outras (8). Seguido de preto polas vulneracións que se producen no ámbito da saúde (4), das cales xa falamos anteriormente, e seguidos moi de preto polas vulneracións producidas nas denegacións de apertura de contas bancarias (3) e polas que se producen noutros servizos públicos (3).

Con cada ano que pasa dende que se ten un reconto dos datos de vulneracións acontecidas na cidade da Coruña e a súa contorna, é significativo, que o ámbito privado e, concretamente, a xestión da apertura de contas bancarias ou o bloqueo destas, sen un motivo xustificado, é unha desas problemáticas que nunca parou de medrar. Da igual a entidade bancaria á que as persoas se dirixan, o resultado case sempre é o mesmo.

Contas bancarias

Como mencionamos con anterioridade neste 2023 persisten as denegacións de apertura de contas bancarias de pago básica a persoas que presentan como documento de identificación o seu pasaporte, converténdose nunha problemática diaria no que as persoas incluso con informe das traballadoras sociais que mostran a súa situación de exclusión social se atopan coa negativa das entidades bancarias para abrirlles este tipo de contas, que xustamente necesitan porque están por exemplo en condicións de percibir unha prestación económica a cal non poden terminar de acceder porque estas entidades lles denegan ditas contas.

Este é o caso de ***Estela****, unha rapaza procedente de Colombia e que chega a nosa oficina pola negativa en dúas entidades bancarias da cidade de abrir unha conta de pago básica polo tema de só portar o*

pasaporte do seu país e por non ter un T.I.E.

É preciso lembrar que o pasaporte é un documento legal e absolutamente válido para a identificacións das persoas, para as que o feito de carecer de TIE non pode ser motivo de denegación deste servizo.

Dende o ano 2017, coa a probación do Real Decreto Lei 9/2017 existen as contas de pago básicas, de carácter gratuíto para persoas sen recursos e que especificamente, e en canto aos requisitos para a súa apertura sinala o seu artigo 4 que:

1. As entidades de crédito denegarán o acceso ás contas de pagamento básicas cando se de algunha das seguintes circunstancias:
   a. O potencial cliente non achegue a información requirida pola entidade en función do nivel de risco de branqueo de capitais ou de financiamento do terrorismo do devandito cliente dentro do marco do previsto no capítulo II da Lei 10/2010, do 28 de abril, de prevención do branqueo de capitais e o financiamento do terrorismo, e as súas normas de desenvolvemento,
   b. a súa apertura sexa contraria aos intereses da seguridade nacional ou de orde pública definidos polas leis, as normas europeas ou pola xurisprudencia do Tribunal de Xustiza da Unión Europa, nos supostos en que así se acordou polo Consello de Ministros, a proposta do Ministro de Economía, Industria e Competitividade, ou
   c. o potencial cliente xa sexa titular en España dunha conta nun provedor de servizos de pagamento que lle permita realizar os servizos contemplados no artigo 8.1, agás que este lle notificou a súa decisión unilateral de resolver o contrato marco de conta de pagamento. Neste caso, antes de abrir unha conta de pagamento básica, a entidade de crédito poderá verificar se o cliente dispón ou non dunha conta en España que lle permita realizar os servizos citados. As entidades de crédito poderán basearse a tal remate nunha declaración responsable asinada polo propio cliente.

A entidade conservará os documentos e a análise realizada no que se basee esta decisión.

Por elo, carecer de TIE non é un suposto legalmente contemplado como motivo de denegación. Efectivamente, non existe normativa algunha na que se estableza como motivo de denegación de apertura de contas bancarias a falta de residencia legal en territorio español ou da Unión Europea.

Esta denegación supón unha clara vulneración dos dereitos das persoas migrantes que residen en territorio español, ás que se lles denega o acceso a un produto indispensable para a gran maioría das xestións da vida cotiá, ou se lles impoñen trabas ou requisitos aos que non están obrigados as persoas nacionais.

Estas vulneracións, ademais de constituír unha grave discriminación por razón da orixe das persoas e da súa situación administrativa, supoñen un incumprimento da actual lexislación da materia.

Efectivamente, o artigo 3 do Real Decreto-Lei de 19/2017, de 24 de novembro de contas de pago básicas, traslado de contas de pago e comparabilidade de comisións establece que as entidades de crédito teñen a obriga de ofrecer contas de pago para:

1. Residentes legais na Unión Europea (aínda que non teñan domicilio fixo).
2. Solicitantes de asilo, coa presentación da solicitude de asilo.
3. Persoas estranxeiras sen permiso de residencia e con imposibilidade de expulsión (é dicir, sen ter unha orde de expulsión firme ou mesmo aberto un procedemento de expulsión), mediante a presentación do pasaporte: caso no que se atopa esta persoa.

Así, a identificación é posíbel con pasaporte, segundo o establecido na seguinte normativa de aplicación: Lei 10/2010, do 28 de abril, de prevención do branqueo de capitais e do financiamento do terrorismo:

Artigo 3. Identificación formal.

1. Os suxeitos obrigados identificarán a cantas persoas físicas ou xurídicas pretendan establecer relacións de negocio ou intervir en calquera operacións.
2. Con carácter previo ao establecemento da relación de negocios ou á execución de calquera operacións, os suxeitos obrigados comprobarán a identidade dos intervenientes mediante documentos fidedignos. No suposto de non poder comprobar a identidade dos intervenientes mediante documentos fidedignos nun primeiro momento, poderase contemplar o establecido no artigo 12, agás que existan elementos de risco na operación.

Regulamentariamente estableceranse os documentos que deban reputarse fidedignos para efectos de identificación.

Así mesmo, regulamentariamente se establece no Real Decreto 304/2014, do 5 de maio, polo que se aproba o Regulamento da Lei 10/2010, do 28 de abril, de prevención do branqueo de capitais e do financiamento do terrorismo:

Artigo 6. Documentos fidedignos para efectos de identificación formal.

1. Consideraranse documentos fidedignos, para efectos de identificación formal, os seguintes:
   a. Para as persoas físicas de nacionalidade española, o Documento Nacional de Identidade.
   Para as persoas físicas de nacionalidade estranxeira, a Tarxeta de Residencia, a Tarxeta de Identidade de Estranxeiro, o Pasaporte ou, no caso de cidadáns da Unión Europea ou do Espazo Económico Europeo, o documento, carta ou tarxeta oficial de identidade persoal expedido polas autoridades de orixe. Será así mesmo documento válido para a identificación de estranxeiros o documento de identidade expedido polo Ministerio de Asuntos Exteriores e de Cooperación para o persoal das representacións diplomáticas e consulares de terceiros países en España.

Resulta de aplicación tamén o disposto no artigo 81 da Lei 2/2012, Lei galega de protección xeral dos consumidores e usuarios, que prevé como infracción:

> "A negativa inxustificada a satisfacer as demandas do consumidor, producidas de boa fe ou conforme ao uso establecido, cando a súa satisfacción estea dentro das dispoñibilidades da empresa vendedora ou facilitadora dun servizo, así como calquera forma de discriminación con respecto ás referidas demandas"

Finalmente, esta denegación supón unha clara vulneración dos dereitos das persoas migrantes que residen en territorio español, e carecen de ingresos, o que supón unha infracción en materia de protección dos consumidores e usuarios, segundo dispón o artigo 49 do Real Decreto Lexislativo 1/2007, de 16 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei Xeral para a Defensa dos Consumidores e Usuarios e outras leis complementarias:

> "1. Son infraccións en materia de defensa dos consumidores e usuarios:
> k. A negativa a satisfacer as demandas do consumidor ou usuario, calquera que sexa a súa nacionalidade ou lugar de residencia, cando a súa satisfacción estea dentro das dispoñibilidades do empresario, así como calquera forma de discriminación con respecto ás referidas demandas".

Maila todo o exposto, ano tras ano as entidades financeiras seguen a perpetuar este comportamento discriminatorio e ilegal, sen que as numerosas queixas presentadas por esta entidade ante o banco de España tiveran resposta satisfactoria algunha. Tamén debemos recoñecer que cada período que pasa as persoas están esgotadas e, en moitos casos, non queren reclamar contra as entidades bancarias. O noso traballo sempre é informalas dos seus dereitos, dos pasos que se deben seguir para interpoñer a reclamación e de que estamos aquí para acompañalas en todo o proceso.

Finalizamos esta táboa con todas aquelas vulneracións con menos recollidas que se refiren aos seguintes casos: servizos sociais (2), vivenda (2), educación (1) e forzas de seguridade (1). Que existan tan poucos casos de cada unha das anteriores variábeis non quere dicir, nin moito menos, que a situación mellorara nin debe facernos sentir ou pensar que A Coruña é unha cidade máis segura para as persoas racializadas e/ou migrantes, como estamos vendo pola natureza dos casos expostos e polos que quedan por coñecer.

A continuación seguiremos coa análise do resto de variables importante no Informe para saber que é o que acontece en comparación a outros anos.

SEGUNDO A IDADE

É importante tamén fixarse no ocorre en función **da idade das persoas discriminadas**. Pese a que a meirande parte das vulneracións foron realizadas contra persoas **maiores de idade (58 casos)** cómpre salientar que aínda que a proporción das vulneracións é moito menor en mozas e mozos **menores de idade (1 casos)** estas afectan a un colectivo moito máis vulnerábel, revestindo polo tanto unha maior gravidade. A gráfica que presentamos neste senso expón que nas denuncias recollidas para o ano 2023 a maioría delas ía dirixida cara persoas maiores de idade, sendo a única recollida contra unha moza menor de idade no ámbito sanitario.

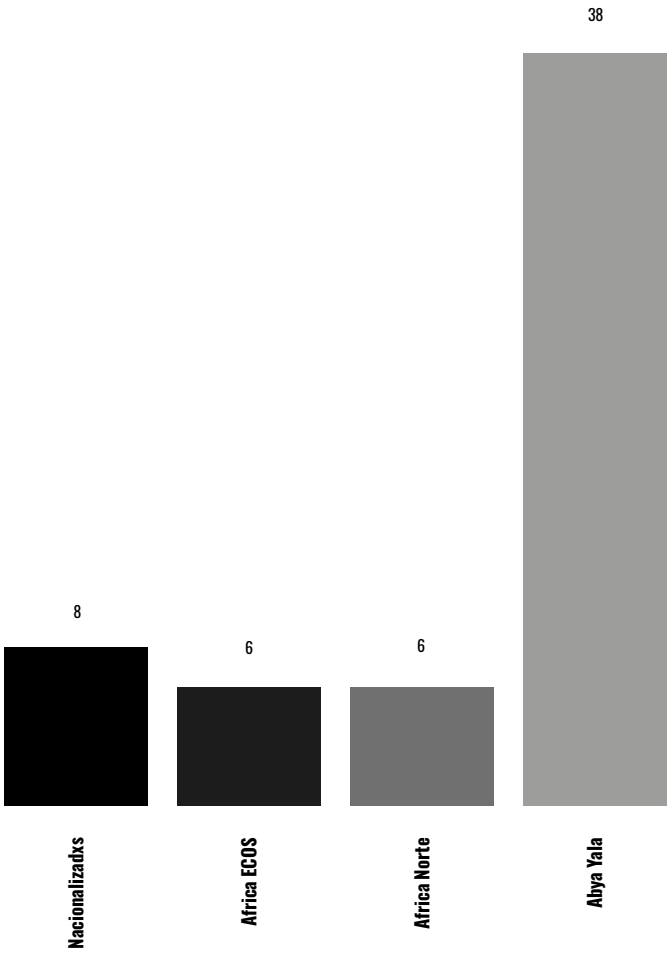
Trátase deste xeito dunha facturación dun servizo ofrecido e, en principio e tal e como recolle a lexislación sanitaria que comentamos uns parágrafos máis arriba, contra poboacións que deberían estar protexidas e ter total cobertura da atención sanitaria. Este caso demostra así que, a ollos de moitas persoas adultas e formadas en diversos ámbitos da sociedade galega así como outras partes do territorio e o mundo en xeral, as ***crianzas racializadas*** herdan un "suposto status" e sofren un maltrato institucionalizado que, de seguro, as súas compañeiras brancas nunca sufrirán. Á xente en xeral cústalle pensar que iso sexa así pero basta con pensar nas situacións violentas que enfrontan os menores de migran sos, ou *Menas* como se os coñece nos media.

No ano 2021 o grupo político Vox, coñecido pola súa aversión cara as comunidades migrantes presentes no estado español en situación vulnerábel e, sobre todo ao grupo de menores que migran sos. O grupo parlamentario pegou este cartel na estación da Portal do Sol (Madrid) para construír un discurso daniño comparando o que cobra unha persoa pensionista en España e a "suposta pensión-subvención" que reciben os menores. Este tipo de iniciativas ten o obxectivo de crear un imaxinario de violencia e rexeitamento na sociedade española cara todo o que teña que ver con menores que migran sos. O interesante deste cartel é que a imaxe usada está sacada dun banco de imaxes gratuítas e accesíbel a todo o mundo. Isto fainos pensar que a parte de querer expandir toda esta falacia na sociedade española, é totalmente falsa a mensaxe que queren transmitir, é sorprendente a aparencia que intentan vincular ás menores, o pano que leva na faciana para que non se vexa a súa cara, unha suadoiro con capucha posta e a tonalidade da pele. É a maneira perfecta de converter as este grupo de xoves vulnerábeis en criminais.

Cartel de Vox sobre los menores migrantes con datos engañosos.

SEGUNDO
A ORIXE

Seguidamente vamos analizar **a orixe ou procedencia** das persoas que acoden denunciar á Oficina de SOS RACISMO GALICIA. Consideramos sumamente relevante traer esta variábel na nosa clasificación pois, a pesares, de que somos conscientes do funcionamento dos procesos de racialización na sociedade, isto axúdanos a detectar que grupos de poboación son os máis discriminados na cidade da Coruña e desmontar a falacia que engloba aos múltiples procesos discriminatorios que igualmente sofren as persoas racializadas nacionalizadas ou nacidas na Galiza. Tal e como demostran os datos na representación gráfica fixada unhas liñas embaixo, a maioría das persoas denunciantes proceden dalgún país de **AbyaYala (38 casos), seguidas moi de lonxe polas vulneracións que sofren as persoas nacionais ou nacionalizadas (8 casos)**. Seguidamente atopamos os casos das persoas procedentes dalgún país de **África N**[4] **(6 casos)** e por último as persoas procedentes dalgún dos países dentro de **África OECS**[5] **(6 casos)**.

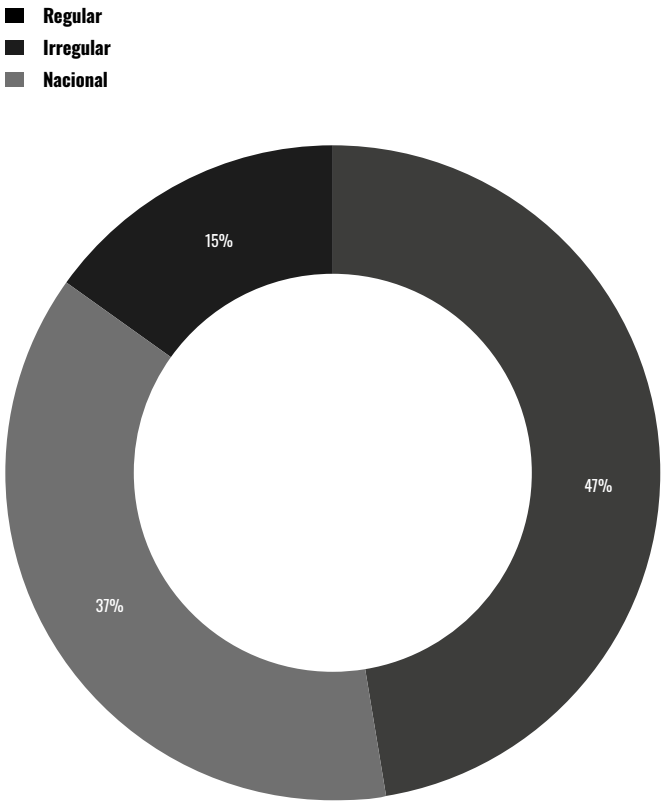
O resultado desta gráfica mostra como a pesares do cambio no número de recollidas de vulneracións, aquelas máis numerosas seguen a ser as das persoas procedentes dalgún país de Abya Yala. Algo interesante neste senso é o que ocorre coa variábel Nacionalizadxs. É relevante para o caso en cuestión incluír dita clasificación pois é a segunda máis numerosa moi lonxe das presentadas polas persoas procedentes dalgúns dos países de Abya Yala. Gustaríanos pensar que posuír a nacionalidade española, xa sexa por nacemento ou mediante o proceso de nacionalización despois de ter cumpridos os requisitos necesarios, fora unha salvagarda para evitar o racismo e discriminación, pero os datos demostran todo o contrario.

> *"Racialization is the very complex and contradictory process through which groups come to be designated as being part of a particular "race" and on that basis subjected to differential and/or unequal treatment."*[6]

A racialización é un proceso de funciona, inevitablemente, e é algo vital, non é un proceso que teña certa temporalidade, e, é doloroso explicarlle as persoas que é culpa da historia e a sociedade tal cal está organizada e que, non podemos controlar o que acontece en función diso.

[4] (A sigla N fai referencia a persoas procedentes de países do norte de África, sendo neste caso especialmente representativos para a nosa mostra aquelas procedentes de Alxeria e Marrocos, entre outros).
[5] (Poñemos estas siglas para referirnos dun xeito máis respectuoso a aquelas persoas procedentes de África do sur, este, oeste e centro do continente, sendo especialmente representativas na nosa mostra as persoas procedentes de Senegal, Gambia, Guinea, ou Nixeria).
[6] La racialización es el proceso muy complejo y contradictorio mediante el cual grupos llegan a ser designados como parte de una "raza" particular y, sobre esa base, sujetos a un trato diferencial y/o desigual. *https://www.aclrc.com/cared.*

SEGUNDO A SITUACIÓN ADMINISTRATIVA

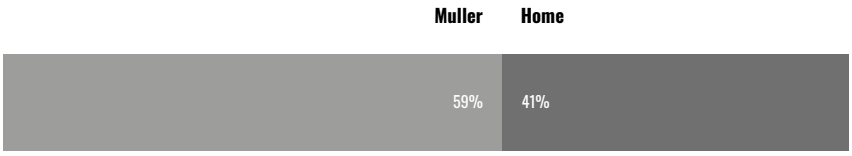
A **situación administrativa** é un elemento importante á hora de analizar estes datos, pois inflúe notablemente, sobre todo, nos casos de racismo institucional e, tal e como comprobamos co paso dos anos, nas vulneracións que chegan ás oficinas e que as persoas se atreven a denunciar. Tal e como trasladamos noutros informes, a situación documental, é unha das variables que máis afecta ao normal desenvolvemento da vida das persoas e limita, considerablemente, o **acceso ou non** que teñen a diferentes ámbitos así como os recursos dispoñibles. Se nos fixamos na gráfica que incluímos a continuación podemos avaliar que acontece cos casos recollidos no ano 2023.

Fixándonos na distribución arriba mostrada, é doado apreciar as diferenzas que se producen entre as persoas denunciantes, segundo a súa situación administrativa. 2023 é un ano no que xestionamos **22 casos de denuncias de persoas en situación administrativa irregular** na cidade da Coruña en comparación cos **28 casos de persoas en situación regular**.

Esta comparativa mostra unha tónica que nada ten que ver co acontecido anos anteriores. Vemos como neste período estudado é o ano en que as denuncias de persoas en situación irregular e regular están máis preto, e é sorprendente por supoñer deste xeito un cambio de tendencia. Igualmente cabe dicir que a existencia de maiores cifras de vulneracións recollidas contra persoas en situación administrativa irregular non supón que as condicións das persoas en situación administrativa regular melloraran, senón que simplemente non foron tan numerosas as denuncias recibidas na Oficina de Información e denuncias situada na cidade da Coruña. Valorar que, de igual xeito o feito de recibir máis denuncias de persoas en situación administrativa regular non debe tomarse como unha mostra de que, de súpeto, as condicións de vida das persoas con esta condición empeoraran, simplemente pode lerse como unha mostra de que é probable que as persoas estean máis concienciadas con seus dereitos e non queiran velos vulnerados, polo que, acudan a informarse e denunciar tales feitos.

Por ultimo lugar cabe falar daquelas vulneracións que denuncian persoas **nacionais, ben por nacemento no propio territorio ou estar nacionalizadas (9)**. Este é un punto importante pois, tal e como mencionamos con anterioridade, a racialización das persoas é un proceso que atravesa todo o ciclo vital das persoas e posuír a nacionalidade española, neste caso, non é un salvoconduto para no ser discriminadas e iso é unha variable moi importante que tamén se debe contabilizar pois demostra o carácter arbitrario das discriminacións que sofren as persoas migrantes e/ou racializadas. Dende hai uns anos decidimos engadir esta variábel pois non tela fainos pensar que as discriminacións que se producen na sociedade galega teñen un carácter ligado aos fenómenos migratorios e isto serve para demostrar o contrario.

SEGUNDO O XÉNERO

Pola implicación que isto supón para a análise e propostas de intervención e pola situación de especial vulnerabilidade que posuímos as mulleres no ámbito da vida social, neste informe tentamos estudar a **variable de xénero*** en cada un dos tipos de discriminación. Poñemos un símbolo xunto ao termo xénero porque entendemos desde xeito que se trata dunha construción social na que son estipuladas unhas series de características físicas para clasificar ás persoas e asignarlles unha categoría e roles de xénero estipulados da sociedade, con todo, na clasificación que recollemos si que temos en conta a identificación das persoas que se achegan pero, nesta recollida realizada para o ano 2023, non existen outras identificacións que mostrar.

O número de denuncias recollidas **afecta de xeito maioritario ás mulleres (34 casos) fronte ás interpostas por homes (24 casos)**. Tal e como reflicten estes datos, o caso de ser muller é algo que reforza o feito de poder sufrir maiores vulneracións en todos os ámbitos da sociedade, moi diferente ao detectado noutros informes pasados, pois, a tónica xeral estaba, máis o menos, nuns valores bastante similares, pero xa no ano 2023 vemos como afectan en moita maior medida ás mulleres.

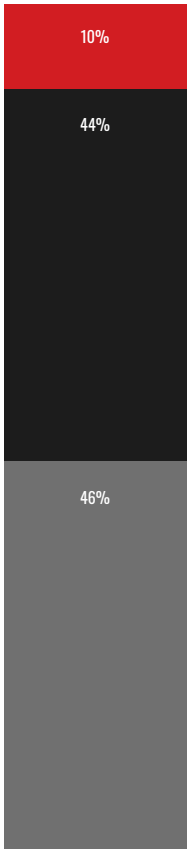
Cómpre salientar que ser muller implica unha dobre vulneración e en moitos casos unha tripla discriminación que detectamos ao recoller os casos.

O feito de que as discriminacións contra as mulleres estean maiormente representadas neste caso non se debe a que os homes denuncien menos senón que pode derivarse tamén de que moitas veces son cuestións ligadas aos problemas que enfrontan membros da súa estrutura familiar, ven polas súas crianzas e as dificultades que poden ter no curso escolar, o maltrato recibido por parte das profesionais de servizos sociais, problemas con empregadores e os postos de traballos nos que están empregadas, como por exemplo o ámbito do fogar, sector onde a maior parte das traballadoras son mulleres e moitas delas migrantes. Este, trátase dun sector realmente precario no que acontecen continuamente discriminacións e vulneracións de dereitos que non sempre se denuncian debido ás características propias deste tipo de emprego (regulación excluída do Estatuto dos Traballadores) e lugar onde ocorren (inviolabilidade do domicilio, o que impide que accedan a el as Inspeccións de Traballo, por exemplo).

Podemos concluír que os casos recollemos no ano 2023 para a cidade da Coruña reflicten a tónica de que ser muller e migrante e/ou racializada exponas a unha vulneración moito maior ca que enfrontan os homes da súa mesma condición ou as persoas brancas.

Unha das últimas variables que imos comentar neste informe son todas aquelas vulneración segundo o axente discriminador. Esta categoría é ben importante porque a partir dela podemos reflexar quen perpetra o máximo número de vulneracións recollidas na cidade da Coruña e saber a que ámbitos se refiren, privados ou públicos por exemplo.

SEGUNDO O AXENTE DISCRIMINADOR

Un dos últimos puntos máis importantes a avaliar logo de recoller e xestionar os múltiples casos que chegan ás OID son recoñecer cales son os **axentes discriminadores que perpetran** tales vulneracións.

Se nos fixamos atentamente aos datos que representa a gráfica podemos ver que a grande maioría de casos recollidos son vulneracións exercidas por **entidades públicas ou parte do funcionariado co 46%, constituíndo a cantidade de 27 casos**. É sorprendente como case a metade da denuncias recollidas son perpetradas por persoal de institucións públicas ou funcionarios da administración pública, sendo neste senso moi correntes os maltratos sistemáticos, comentarios racistas e demais comportamentos que non deberan estar permitidos. O feito de ocorrer neste ámbitos e non outros e con persoal público, converte ditas situacións en graves agresións, xa que, aproveitan o peso dos seus cargos e a influencia que teñen para vexar a persoas ante a pasividade do resto. Comprobamos deste xeito que, ao igual que viña ocorrendo outros anos e períodos analizados, o axente discriminador máis intransixente ségueno a representar todas aquelas persoas presentes no ámbito público.

O seguinte número de casos máis numerosos corresponden a persoas particulares co **52% (corresponden a 37 casos)**. Este valor é sumamente preocupante, xa que, a través da xestións dos casos comprobamos como existe un maltrato que se está normalizando nas interaccións que temos no noso día a día e para as que, maioría das veces, non estamos nin preparadas nin agardamos ter que estalo. Este tipo de actitudes e comportamentos prodúcense, moitas veces, nos espazos públicos como a rúa pero meirande parte das veces ocorre no ámbito privado de certos sectores de emprego e inclusive nas nosas veciñanzas. Cada vez é máis corrente atopar todo tipo de discursos discriminatorios na contorna que nos rodea, a permisividade da elite política ao lanzar certas mensaxes nocivas e a continua reprodución das mesmas nos media ou redes sociais favorezan que se asenten unhas ideas e comportamentos totalmente intolerables y irrespectuosos que, saen na normalidade da convivencia ao mínimo roce, ou sen el.

A imaxe exposta ao carón destas liñas representa unha desas situacións que atopamos no día a día feitas por particulares e sobre mobiliario público da cidade onde podemos ler: ***LATINOS ASESINOS!*** Esta curta frase envía unha mensaxe ben perigosa e discriminador que é facilmente asumida por demasiadas persoa coma certa. O banco no que se atopa está situado nas lindes dun parque infantil, o parque Europa da cidade, unha zona moi transitada por familias con crianzas pequenas, moito máis impresionábeis que as persoas adultas. Esta imaxe foi cedida por unha persoa que vive cerca do lugar dos feitos e quedou impresionada ao ver que despois de varios días, e algunha semana tamén, esta pintada seguía no banco.

Seguidamente aínda que cuns valores bastante inferiores atopamos aquelas vulneracións realizadas no ámbito privado representando o 10% con 6 casos recollidos. Trátase dunha novidade ter un número tan baixo de vulneracións recollidas vencelladas ao ámbito privado xa que descubrimos como en comparación con outros anos, sen ir máis lonxe o ano 2022 había un total de 23 casos. Tal e como aclaramos ao comezo deste informe e na exposición doutras variables importantes de análise, esta tendencia non significa que baixaran as vulneracións que se producen neses espazos, simplemente pode e debe lerse como que diminuíu o número de casos recollidos ao respecto en comparación con outros períodos.

"No era un delincuente; estaba enfermo", dice la madre del hombre muerto por disparos de la policía en A Coruña

Está convencida de que su hijo, paciente de esquizofrenia paranoide que llevaba más de un mes sin medicarse, sufría un brote psicótico cuando comenzó a golpear coches aparcados con una barra de hierro, el día de Navidad

— La policía investiga qué sucedió en la intervención en la que un agente mató a un hombre a tiros en A Coruña

Policías investigan el lugar donde Henry fue abatido por los disparos M. Dylan / Europa Press

elDiario.es Galicia

27 de diciembre de 2023 -11:57h **Actualizado el 27/12/2023 -12:36h** 26

Queremos acabar este apartado expoñendo un caso terríbel que aconteceu a finais do ano 2023 e que continúa o seu procedemento no ano 2023. Neste caso falamos do acontecido cun rapaz e o seu fatídico encontro coas forzas de seguridade da cidade da Coruña.

*O caso de **Henry** é un deses sucesos terríbeis que non debera acontecer, morrer a mans da policía mentres estás sufrindo un brote psicótico. Trátase da proba máis tanxible de que os prexuízos racistas danan a quen os cargamos e poden chegar a matar ás persoas racializadas, da igual a situación na que se atopen. As forzas de seguridade do estado, ou neste caso, calquera corpo de policía, non está libre de exercer actitudes e comportamentos racistas e máis aproveitando o status e protección que teñen. E é por iso que se fai tan patente a necesidade de incluír as perspectivas antirracistas en todos os ámbitos da sociedade, para corrixir e cuestionar os discursos existentes na sociedade sobre a diversidade racial e o forte vínculo, "falso e intencionado", entre racialización Vs delincuencia. No caso que corresponde, o asasinato de Henry, é dobremente grave que este rapaz atopara a morte un 25 de decembro na cidade da Coruña, lonxe da súa familia e cunha doenza que, para moitos ollos, o convertía nunha persoa perigosa lonxe de parecer atoparse nunha situación vulnerábel.*

Como ben se irá descubrindo co paso dos días, Henry, atopábase na cidade (por vontade propia) nunha situación delicada e sobrevivindo cunha enfermidade que é dura de tratar, e máis, sen o apoio adecuado das institucións encargadas da cuestión sanitaria. A presión social exercida en nome da protección de todas as vítimas e o arrepiante do comportamento dos policías, durante días e semanas iremos detectando diferentes versións e historias nos media de comunicación, nun intento de construír a imaxe dun home negro grande, perigoso e violento, sen dar moitas explicacións, ao mesmo tempo, de que esa mesma persoa vestía un pixama hospitalario, feito que nos pode dar unha pista da condición física ou mental desa persoa coa que estamos a lidar.

Se cadra esta persoa está pasando por un episodio, ataque.

Se cadra debéramos buscar maneiras de facer que volva ao presente.

Se cadra precisa axuda.

(Ogallá Henry atopara esta empatía e non a morte ese día).

CONCLUSIÓN

Outro ano que pasa, 2023, máis unha oportunidade de debullar o que acontece na cidade da Coruña e de ser testemuñas das diferentes situacións que enfrontan as persoas migrantes e racializadas. Somos conscientes dos pequenos avances que están tendo lugar a nivel estatal, o tormentoso camiño percorrido polo borrador da lei contra o racismo en España, a proliferación de análises e estudos centrados na problemática, a maior concienciación e condena pública das actitudes e comportamentos racistas e toda a sociedade e, en resumo, un maior rexeitamento que pode favorecer o camiño cara unha sociedade, realmente, antirracista.

Queda todo por facer e moitas posturas que ir debullando e contrastando. A situación que nos atopamos a nivel global non é tampouco moi esperanzadora. Os numerosos conflitos activos na actualidade e as eleccións políticas en diferentes países están traendo consigo unha onda cada vez máis intransixente e conservadora que, a nivel informal, resulta en políticas claramente discriminadoras, normalización de posturas racistas e xenófobas e o adestramento de novas xeracións máis violentas e intolerantes. Só un cambio de perspectiva xeral pode evitar o futuro cara o que nos estamos aproximando.

É por iso que seguiremos en pé, reforzando a importancia da perspectiva antirracista, atendendo, denunciando e recollendo todas as vulneracións de dereitos presentes na sociedade para non esquecer nunca que non todas as persoas temos os mesmos dereitos na sociedade na que residimos e que, debemos loitar porque así sexa.

XORNADAS ANTIRRACISTAS

IV XORNADAS ANTIR
SOS RACISMO GALICIA

Queremos pechar este informe anual cun dos momentos mais especiais e reivindicativos da loita antirracista que ano tras ano ten lugar na cidade da Coruña. Exactamente os días 24 e 25 de novembro desenvolvéronse as IV Xornadas Antirracistas de SOS Racismo Galicia.

O primeiro día, fixemos un evento **non mixto**, é dicir só para persoas migrantes/racializadas porque considérase moi importante, polo tema de tentar facer espazos seguros para que as persoas racializadas podan falar das súas vivencias. Nesta ocasión puidemos desfrutar dun taller de poesía da man de Rioko Fotabón na Tobeira de Oza.

Ao día seguinte tivemos unha xornada con moitas actividades mixtas, é dicir, abertas a todo o público, empezamos novamente no espazo da Tobeira de Oza cun interesante taller da man de **Sensei Jatsume e o Método Sakura**, un espazo dinámico no que aprende-

mos técnicas de defensa persoal, especialmente dirixido, a mulleres e disidencias.

O mesmo día pola tarde, no espazo da Acéfala, tivemos unha rolda de charlas con tres persoas racializadas que falaron dende as súas vivencias, lugares de loita e de traballo. Gabriela Legaspi empezou cun relatorio resumindo un pouco a súa existencia como persoas racializada adoptada por unha familia branca e os privilexios que iso supón. A continuación tivemos a Voria Stefanovsky para profundar na súa experiencia vital e o antixitanismo presente na sociedade española. Finalizamos o espazo cunha dinámica moi interesante da man de Angelly Ferreiro sobre a educación social antirracista.

Despois destas potentes intervencións tivemos dúas presentacións musicais da man de Alxma e Menina Arroutada, que axudaron a pechar o evento e despedirnos dunha xornada festiva de resistencia.

Referencias

1. Informes Anuales Federación SOS RACISMO
   https://sosracismo.eu/informe-sos/

2. Federación SOS RACISMO INFORME SOBRE EL RACISMO EN EL ESTADO ESPAÑOL: Límites, impactos y propuestas frente al racismo estructural. (2023)
   https://sosracismo.eu/wp-content/uploads/2023/12/20231215-Informe-SOS-Racismo-2023.-Racismo-estructural.pdf

3. CARED, Calgary Anti-racism Education; CARED Glossary
   https://aclrc.squarespace.com/glossary

Máis información

Para máis información, consúltese o Informe Anual de 2023 contra o Racismo e a Xenofobia en Galicia.

RACISMO E XENOFOBIA NA CORUÑA
INFORME ANUAL 2023

Ayuntamiento de A Coruña
Concello da Coruña

SOS RACISMO Galicia

SOS RACISMO GALICIA

A CORUÑA
Rúa Alcalde Lens, 34 1ºC (15010)
(+34) 698 163 742
info@sosracismogalicia.org
oidsosracismogalicia@gmail.com